

Aan de gemeenteraad

Datum : 23 november 2021
Zaaknummer : 533259
Contactpersoon : Marc de Kroon
Telefoonnummer : 026 3775145

Onderwerp: Voortgang Energy Innovatielab en -programma "Connectr"

Geachte voorzitter en leden,

Wij stellen u voor kennis te nemen van de voortgang die geboekt is met het opzetten van een Energy innovatielab en -programma in Arnhem.

Inleiding

In de begroting en meerjarenbegroting 2021-2024 heeft de gemeenteraad ingestemd met de ambitie om in Arnhem een Energy Innovatielab en -programma op te zetten. Doel van het Energy Innovatielab en -programma is om in de komende jaren een schielsprong te maken in de impact van Arnhem als "Hotspot energy" op de energietransitie én de regionale c.q. nationale economie. Dit gebeurt door het versnellen van de stappen van energie-*onderzoek* naar energie-*innovatie* naar *toepassing* in de energietransitie, in combinatie met het aantrekken en behouden van studenten, werknemers en bedrijven met een op hen toegesneden programma en labfaciliteiten. De raad heeft daarvoor in het Herstelplan de komende jaren € 1,75 mln. vrijgemaakt, als Arnhemse bijdrage aan een meerjarenplan dat voor de periode 2021 -2025 aanstuurt op een totaal van ca. € 140 mln. aan investeringen en bijdragen van publieke en private partners. In deze raadsbrief meldt het college de voortgang na ca. 1 jaar. Ook nodigt het college u in deze brief uit zelf in gesprek te gaan met de bouwers en de eerste ondernemers, onderzoekers en studenten die gebruik willen maken van het lab en programma.

Voortgang Energy Innovatielab en -programma "Connectr"

Voor Arnhem past de ondersteuning van het energy innovatieprogramma en -lab binnen het beleid om met de ondernemers en onderwijsinstellingen in het energy cluster de komende jaren uit te groeien tot "Hotspot Energy" in Europa.

Onderstaand enkele mijlpalen uit de periode medio 2020 tot november 2021, met een vooruitblik naar 2022.

- 26 juni 2020: lancering van de naam en website Connectr vanuit de studio op IPKW. Naast de website www.connectr.nu is er een online en 'fysiek' event en zijn er social media acties om het

initiatief bekend te maken bij de ondernemers, onderzoekers en studenten waar het voor bedoeld is. De gemeente ondersteunt de communicatie door deel te nemen in de communicatiewerkgroep en door berichten te verspreiden. Ook de citymarketingorganisatie Dit is Arnhem deelt de berichten.

- Oktober 2020: oplevering van het meerjarenplan Connectr door de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Industriepark Kleefse Waard, de provincie Gelderland, gemeente Arnhem, Stichting Kiemt en ontwikkelingsmaatschappij OOSTNL. Daarnaast ook de oprichting van Stichting Connectr, de stichting die het programma en innovatielab verder gaat uitwerken en vullen. In het plan staat op welke inhoudelijke energietechnologie Connectr zich richt en welke prestaties Connectr daarbinnen wil halen op vier terreinen:
 1. versnellen van energie-innovaties
 2. versterken van bedrijvigheid en investeringen in het energiecluster
 3. opleiden van benodigde 'energie'-studenten en voor dit jaar -professionals
 4. versterken van de reputatie van de regio als Hotspot Energy binnen Europa.Dit past goed bij wat de gemeente wil in de actielijn Hotspot Energy van het programma Vitale economie¹.
- Januari 2021: de Stichting gaat aan de slag, dankzij subsidie van de gemeente. Het college heeft onder voorwaarden een subsidie verleend van € 200.000,- per jaar als bijdrage in de kosten voor het meerjarenplan dat de Stichting heeft ingediend voor de jaren 2021-2025.
- 3 maart 2021: De provincie Gelderland verleent €560.000,- subsidie aan de Stichting Connectr en ca. € 4 mln. aan zes initiatieven die onder de vlag van Connectr verder uitgewerkt zijn. Daarmee worden voor Arnhem, voor de regio en voor Gelderland ook de eerste extra investeringen binnengehaald in het energycluster en in onderzoeks- en laboratoriumfaciliteiten, met als eerste het EU-testcentrum van stichting E-laad (zie volgende punt).
- 30 maart 2021: Stichting E-laad maakt bekend dat ze in Arnhem - bij Connectr op IPKW - een nieuw (Europees) testcentrum gaat vestigen voor elektrische voertuigen en laadapparatuur. Het gaat om een totaal van €4 mln. aan investeringen en de bouwwerkzaamheden zijn deze zomer gestart.
- Ook in maart: de gemeente Arnhem en de provincie Gelderland starten samen met OOSTNL een Pilotregeling met 'vouchers' en andere ondersteuning om via Connectr energie-innovaties van kleine en middelgrote ondernemers uit de (brede) regio toe te passen in de (regio-)praktijk, ook in Arnhem. Het college heeft hiervoor in 2021 €150.000,- beschikbaar gesteld en de provincie verdubbelt dit bedrag. De eerste vouchers zijn uitgereikt, onder meer aan het bedrijf Qconcepts in Doetinchem, voor een varende (inspectie-)drone, aan het Arnhemse Venema, voor een nieuwe elektrische laadpaal voor vrachtwagens (Arnhem, IPKW) en aan het Arnhemse Nedstack, voor het testen van nieuwe waterstofelektrische apparaten die bijvoorbeeld de dieselaggregaten in de bouw of bij evenementen kunnen vervangen. Op het moment van dit schrijven meldt de Stichting Connectr dat deze test/ontwikkefaciliteit mede dankzij de voucher en extra inspanning van de gemeente en instanties als de Brandweer en ODRA permanent wordt gemaakt, als eerste extra gedeelde

¹ Connectr sluit met deze ambities overigens ook goed aan op de hoofdpoging "Energie" uit de recent verschenen Economische Agenda Arnhem 2021-2025.

onderzoeksfaciliteit ('shared facility') van het Innovatielab. Daardoor kunnen ook andere waterstofbedrijven via Connectr hun apparaten makkelijker "in het echt" op de goede werking en veiligheid demonstreren. Dit is voorafgaand aan de marktintroductie een niet te onderschatten belangrijke stap, waardoor Connectr dus veel toegevoegde waarde kan bieden.

- 3 juni 2021: de gemeente verleent op advies van ODRA de omgevingsvergunning voor de verbouwing die noodzakelijk is om het Energy Innovatielab van Connectr op IPKW te kunnen vestigen.
- 15 juli 2021: IPKW krijgt via de provincie Gelderland een Europese 'REACT' subsidie van € 5 mln. voor de verbouwingswerkzaamheden en investeert zelf ruim €10 mln. Dit betekent dat het gewenste Connectr Innovatielab gemaakt kan worden en zo verhuurd kan worden dat er (betaalbare) ruimtes zijn voor 'hybride leeromgevingen', waar mbo-, hbo- en wo-studenten niet alleen theorie krijgen, maar juist ook praktijkgericht kunnen werken aan innovatievragen van ondernemers. En voorlopig is er voldoende ruimte om ook de groei van het lab en programma in de loop van de jaren te kunnen bergen; het totale gebouw ("LB") krijgt na de renovatie ca. 17.500 m2 vloeroppervlak.
- Oktober 2021: de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) en Saxion Hogeschool krijgen een rijksbijdrage van € 1 mln. voor de komende vier jaar op een aanvraag voor de versterking van de waterstofonderzoeksgroep. Deze groep gaat voor een belangrijk deel in Connectr werken, in het HAN-waterstoflab dat daar als hybride leeromgeving een plek krijgt en wordt doorontwikkeld. De rijksbijdrage komt bovenop de bijdrage van de provincie (€ 1 mln.) en de eigen bijdragen van de Hogescholen en deelnemende bedrijven. De onderzoeksgroep verwacht dat het totaalbudget uitkomt op ca. € 5 mln. voor de komende 8 jaar.
- De fysieke vestiging van een onderdeel van de Technische Universiteit Delft in Arnhem komt steeds dichterbij. Nog dit lopende jaar hoopt de stichting Connectr uitsluitel te kunnen geven hoe de universiteit Delft ook fysiek vanuit Connectr in Arnhem een structurele bijdrage wil gaan leveren aan onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten.
- Verder in het lopende kwartaal 2021: bekendmaking van de andere eerste gebruikers en huurders in het Connectr energy innovatielab. De Stichting zet samen met eigenaar IPKW in op een mix van ondernemers, opleiders, onderzoekers en ondersteunende instantie en dat lijkt te lukken. Qua onderzoek en onderwijs gaat het naast de TU Delft en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen om beroepsopleidingen als die van het REA-college, die, met een lasstraat, als een van de eerste de beslissing heeft genomen in Connectr te gaan zitten. Maar er zijn ook vergevorderde gesprekken met andere mbo-instellingen. Deze combinatie van universitair tot en met praktijkgericht beroepsonderwijs wordt heel bewust gezocht; (juist) ook mbo-opleidingen zijn van belang. En met de combinatie biedt Connectr als 'verbinder' en 'versneller' samen met de onderwijsinstellingen een aantrekkelijke, uitdagende én doorlopende leeromgeving en een omgeving waarin ondernemers met al hun innovatievragen terecht kunnen. En dat draagt weer bij aan versnelling van de energietransitie, meer goed opgeleide mensen op alle niveaus en duurzame bedrijvigheid.

Iets verder vooruitkijkend, naar het volgende jaar:

- Eerste kwartaal 2022: geplande oplevering van de bouw- en marktverkenning voor een fabriek van zero-emissie aandrijflijnen voor nulmissievoertuigen (waterstof/elektrisch) op IPKW in Arnhem, mogelijk gemaakt door de provincie Gelderland onder de vlag van Connectr. Zijn de resultaten voldoende positief dan wordt vrij snel daarna ook de investeringsbeslissing verwacht.
- Tweede kwartaal 2022: Stichting E-laad opent het Europese testcentrum voor elektrische voertuigen en laadapparatuur in het Connectr lab.

Wat betekent dit?

Het college heeft de middelen uit het Herstelplan voor een Energie innovatielab en -programma ingezet op twee manieren:

1. subsidie aan een meerjarenactiviteitenplan 2021-2025 van de Stichting Connectr;
2. bijdrage aan een regeling die ondernemers uit de regio Arnhem helpt om hun energie-innovaties samen met Connectr toe te passen in de regiopraktijk, bij voorkeur met de studenten en onderzoekers die in het Connectr lab hun plek krijgen.

De inzet van het college én de bijdrage van andere partners hebben tot de start van Connectr en bovenstaande mijlpalen in de voortgang geleid. Er is hard gewerkt en veel bereikt om in de komende jaren de gewenste schaa sprong te kunnen maken als het gaat om impact op de energietransitie én de economie, met innovatieve ondernemers, onderzoekers en studenten van mbo- tot universitair niveau. De inzet van de gemeente in 2021 heeft bijgedragen aan een veelvoud van inzet en investeringen van anderen, met nieuwe test-, ontwikkel-, onderzoeks- en onderwijsvoorzieningen voor het Energycluster in de regio tot gevolg. Arnhem gaat via Connectr naast mbo- en hbo leer-werkomgevingen ook universitair onderzoek en onderwijs huisvesten, waarbij de TU Delft dicht bij de beslissing is, maar ook andere instellingen al ver zijn in hun toezegging. De nu gestarte bouw van het Europese testcentrum van Stichting E-laad in het Innovatielab draagt bij aan de bekendheid van de regio Arnhem als Hotspot Energy op Europees niveau. In de komende jaren voert Connectr het meerjarenplan verder uit en blijft de gemeente actief betrokken om de ambities te realiseren.

Communicatie

Met deze brief informeert het college naar de raad over middeleninzet die in het Herstelplan werd bestemd voor het Energie innovatielab en -programma en de voortgang die is bereikt.

De Stichting Connectr communiceert via een werkgroep, de website www.connectr.nu en social media (LinkedIn Connectr energy innovation, Youtube) over de mijlpalen in de ontwikkeling van het innovatieprogramma en -lab. Het college nodigt raadsleden uit gebruik te maken van de mogelijkheid om zelf op Industriepark Kleefse Waard in gesprek te gaan met de stichting, de bouwers en de eerste ondernemers, onderzoekers en studenten die gebruik willen maken van het lab en programma. Dit kan afhankelijk van de te volgen coronaregels virtueel of fysiek, na aanmelding vooraf, tijdens een informeel en laagdrempelig "Connectr-café" dat Stichting Connectr elke 1e dinsdag van de maand wil organiseren van 16.00 -17.00 uur. Aanmelden kan via de contactgegevens op de website www.connectr.nu. Het

Datum : 23 november 2021
Zaaknummer : 533259
Pagina : 5

college is ook graag bereid een werkbezoek van de raad te ondersteunen wanneer de coronaregels zo'n bezoek weer toestaan.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

J.H. de Baas

A. Marcouch